

Kulutõhususe ja ravikindlustuse eelarve mõju hinnang

Teenuse nimetus	Lastepsühhiaatrilise vaimse tervise meeskonna ambulatoorne vastuvõtt alla 19-aastasele isikule(meeskonnas 2 liiget: vaimse tervise õde ja sotsiaaltöötaja või vaimse tervise õde ja psühholoog)
Taotluse number	1139

1. Taotluse lühikokkuvõte

Teenus on vajalik kui isikul on vaimse tervise probleem, psüühikahäire (klassifitseeritud RHK-10 järgi) või selle kahtlus. Lastepsühhiaatriline meeskond on eriala spetsiifikast tulenevalt multidistsiplinaarne ja võib konkreetse juhtumi iseloomust tulenevalt koosneda erinevatest spetsialistide kombinatsioonidest, sealhulgas on sotsiaaltöötaja oluline meeskonna liige.

Taotluse kohaselt on näidustused järgmised:

- seleksioon, kas tegemist on eeskätt meditsiinilise probleemiga või on abi korraldatav täiendavaid eriarstiabi vahendeid kasutamata (nt sotsiaalsed probleemid);
- vaimse tervise probleemide või psüühikahäire tõttu on oluliselt häiritud patsiendi toimetulek igapäevaeluga, esineb haiglaravi vajadus ja on raskused sotsiaalteenustele juurdepääsuga;
- psüühikahäire ravimisel on vajalik pereliikmete ning sotsiaalse tugivõrgustiku kaasamine, mistõttu on vajalik abi osutamine võimalikult elukohajärgselt.

Eestis on teenust osutatud laste ja noorte vaimse tervise kabinetides Norra riigi poolt rahastatava projekti raames. Vaimse tervise kabinetide tööd koordineerivad vaimse tervise keskused Tartus, Tallinnas ning Pärnus. Vaimse tervise kabinetid on loodud Lõuna-Eesti Haigla, Põlva Haigla, Valga Haigla, Ida-Viru Keskhaigla ja Narva Haigla juurde.

Taotluse kohaselt võimaldab meeskonnatöö paremini selekteerida, kas pöörduja vajab psühhiaatrilist, see võimaldab kokku hoida lastepsühhiaatri ressursi neile, kes seda tõesti vajavad.

Õe ja sotsiaaltöötaja vastuvõtt ravimeeskonnana võimaldab kokku hoida ajaressurssi kui eelnevalt on vaja kaardistada sotsiaalne olukord. Õe ja psühholoogi vastuvõtt ravimeeskonnana võimaldab ajaressursi kokkuhoidmist juhtudel, kui on vajalik nii meditsiiniline hinnang kui ka psühholoogiliste probleemide täpsustamine. Ühelt poolt on teenuse haiguse ravimine, teiselt poolt perekonnale toetuse ja nõustamise pakkumine. Teenuse alternatiivid on eraldi vaimse tervise õe

vastuvõtt, psühholoogi vastuvõtt, sotsiaaltöötaja vastuvõtt ja raviplaani koostamine või muutmine ravimeeskonna poolt (meeskonnas kolm liiget).

2. Teenuse kulude (hinna) põhjendus;

Taotluse lisaandmete kohaselt meeskonna vastuvõtt (vaimse tervise õde ja sotsiaaltöötaja või vaimse tervise õde ja psühholoog) esmase patisendi puhul 90 minutit ja korduva patsiendi puhul 60 minutit.

Olemasolevates kabinetides töötavad õed koormusega 1 ametikohta, psühholoog 1 ametikohta ja sotsiaaltöötaja 0,5 kuni 1 ametikohta. Sotsiaaltöötaja töötasu moodustab õe töötasust 87%.

Sotsiaaltöötaja ressursi haigekassa üldjuhul teenuste kirjeldustesse ei lisa, kuna tegemist ei ole klassikalises mõttes tervishoiuteenuse osutajaga. Taotluse lisaandete kohaselt vajavad sotsiaaltöötaja vastuvõttu patsiendid, kelle puhul tuleb hinnata sotsiaalseid mõjusid, edendada toimetulekuvõimet, teavitada erinevatest sotsiaalabi ja –süsteemi võimalustest, kes vajavad võrgustikutööd. Meditsiinilise tõendus põhise hinnangu kohaselt vajab laste vaimse tervise aspektist oluliste sidusspetsialiteetidega (haridussüsteem, sotsiaalsüsteem, esmatasandi arstiabi) koostöö laste vaimse tervise ja psühhosotsiaalsete aspektidega hästi kursis olevate inimeste poolset koordineerimist. Käesoleva hinnang kohaselt ei peaks täitma vaimset tervise keskuse sotsiaaltöötaja sotsiaalsüsteemi rolli, kuid arusaadavalt on oluline koordineeriv töö erinevate sidusspetsialistidega. Seega on mõningal määral sotsiaaltöötaja ressursi arvestamine üldkuluna põhjendatud.

Tabelites 1 ja 2 on kujundatud 2 teenuse kirjeldust laste vaimse tervise kabinetide jaoks, kuna üldjuhul toimub vastuvõtt kas vaimse tervise õde ja sotsiaaltöötaja või vaimse tervise õde ja psühholoogi meeskonnatöös. Teenusesse „vaimse tervise õde vastuvõtt meeskonnas“ on arvestatud ka sotsiaaltöötaja ressurs arvestades sotsiaaltöötaja töökoormust ja töötasu suhestumist õe töötasusse. Tabelis 3 on toodud koondatud teenuse kirjeldus. Suulistes aruteludes on mainitud, et kord kuus käib vaimse tervise keskust nõustamas ka psühhiaater, sellisel juhul oleks mõistlik teenustesse kirjeldada ka vähesel määral arvestada psühhiaatri ressursi, antud temaatika vajab täpsustamist erialaseltisiga. Kuna hetkel on olemas juba mitmeid psühhiaatrilisi teenuseid tuleb kaaluda juba olemasolevate teenuste kasutamise võimalikkust. Üheks võimaluseks on kasutada teenust Raviplaani koostamine või muutmine ravimeeskonna poolt (meeskonnas kolm liiget) (kood 7617), kuid see nõuab rakendustingimuse muutmist. Rakendustingimuse muutmiseks on teinud haigekassa 2016. aastal taotluse (nr 1196).

Tabel 1. Vaimse tervise õde vastuvõtt meeskonnas (alla 19-aastasele isikule)

Ressursi kood	Ressursi nimi	Kogus	Ühiku hind	Ühik
PER0515	Psühhiaatriaõde	75	0,2224	minut
PIN993305	Vastuvõtukabinet	75	0,0239	minut
OST4413	Patsiendi haldus	15,7	0,924	tükk
Teenuse hind				32,98

Tabel 2. Vaimse tervise õe ja psühholoogia vastuvõtt (alla 19-aastasele isikule)

Ressursi kood	Ressursi nimi	Kogus	Ühiku hind	Ühik
PER0138	Psühholoog	75	0,323	minut
PER0515	Psühhiaatriaõde	75	0,2224	minut
PIN993305	Vastuvõtukabinet	75	0,0239	minut
OST4413	Patsiendi haldus	2	0,924	tükk
Teenuse hind				44,55

Tabel 3. Vaimse tervise meeskonna vastuvõtt (alla 19-aastasele isikule)

Ressursi kood	Ressursi nimi	Kogus	Ühiku hind	Ühik
PER0515	Psühhiaatriaõde	75,0	0,2224	minut
PER0138	Psühholoog	37,5	0,3230	minut
PIN993305	Vastuvõtukabinet	75,0	0,0239	minut
OST4413	Patsiendi haldus	8,9	0,9240	tükk
Teenuse hind				38,76

Taotluse lisandmetes on välja toodud ka ravijuhu keskmine kirjeldus Tartu Ülikooli Kliinikumi näitel, samas tundub, et tegemist ei ole vaimse tervise kabineti keskmise ravijuhuga, antud küsimust on vaja veel täpsustada (tabel 4). Vaimse tervise kabinetid läksid kevadel üle teenusepõhisele rahastamisele, seega on võimalik saada teada tegelik ravijuhu kirjeldus. Tegelik ravijuhu kirjelduse põhjal võib veel täpsustada teenuse kirjeldust ning olemasolevate teenuste kasutamise võimalikkust arvestades tegelikku ressurside kasutust. Käesolevas hinnangus eeldatakse, et ravijuhu keskmine maksumus kujuneb kahe eelpool toodud vastuvõttude ühekordsest maksumusest, kokku **77,53 eurot**. Tervishoiuteenuste loetelus olemasolevate alternatiivsete teenuste (vaimse tervise õe vastuvõtt x 2, kliinilise psühholoogi konsultatsioon eriarsti suunamisel või raviplaani koostamine või muutmise ravimeeskonna poolt (meeskonnas kolm liiget)) maksumused on **55,92 eurot** ja **15,27 eurot**, seega on taotletav teenus alternatiividega võrreldes 21,61 kuni 15,27 euro võtta kallim.

Tabel 4. Ravijuhu kirjeldus

Teenuse nimi	Teenuse kood	Teenuse korrad ühe ravijuhu sees	Teenuse hind
Psühhiaatri vastuvõtt (alla 19-aastasele isikule)	3100	2,5	48,01
Isiksuse uuring	7615/7616	1	110,83
Raviplaani koostamine või muutmise ravimeeskonna poolt (meeskonnas neli liiget)	7626	1	81,04
Raviplaani koostamine või muutmise ravimeeskonna poolt (meeskonnas kolm liiget)	7617	1	62,26
Kliinilise psühholoogi konsultatsioon eriarsti suunamisel	7607	1	22,66
Kokku ravijuhu keskmine maksumus			396,82

3. Kulude võrdlemine alternatiivsete teenuste kuludega

2.1. teenuse kulude võrdlus alternatiivse teenusega

2.2. patsiendi poolt tehtavad kulutused

Puuduvad.

2.3. tulemuste hindamine ja võrdlemine alternatiivsete teenuste tulemustega

Meditsiinilise tõenduspõhisuse hinnangu (edaspidi MTH) kohaselt on patsiendi vaimse tervis tihedalt mõjutatud psühhosotsiaalsest keskkonnast ning sisuliselt alati on meditsiinilise hinnangu kõrval vajalik viimase hindamine. Meditsiinilise ja psühhosotsiaalse seisundi üheaegne hindaminevõimaldaks lapse seisundist saada üheaegse pildi ning algusest peale koordineerida erinevate spetsialistide tegevusi, seda on soovitatud ka erinevates ravijuhendites (vt MTH, taotluse lisaandmed). Koostöö laste vaimse tervise aspektist oluliste sidusspetsialiteetidega (haridussüsteem, sotsiaalsüsteem, esmatasandi arstiabi) vajab laste vaimse tervise ja psühhosotsiaalsete aspektidega hästi kursis olevate inimeste poolset koordineerimist.

2.4. kulutõhususe uuringud taotletava teenuse kohta

Antud teemal kulutõhususe analüüse ei leitud.

4. Teenuse lühi- ja pikaajaline mõju ravikindlustuse kulude eelarvele, sealhulgas tuuakse eraldi välja mõju tervishoiuteenuste, ravimite ja töövõimetushüvitiste eelarvele;

Taotluses on välja toodud kabinettide ravijuhtide prognoos järgmiseks aastaks, 6 kabineti peale on lisanduv ravijuhtude arv 2115 (vt tabel 4). Vaimse tervise kabinetid läksid kevadel üle teenusepõhisele rahastamisele, seega on võimalik saada teada tegelik ravijuhtude arv mõne kuulise perioodi jooksul, sellest on võimalik tuletada aastane prognoos. Hinnangu eeldatakse, et keskmine ravijuhtu maksumus kujuneb vaimse tervise õe ja sotsiaaltöötaja ning vaimse tervise õe ja psühholoogi vastuvõtust, antudeeldust on samuti vaja täpsustada (vt punkt 2). Kirjeldatud eeldustele tuginedes on lisakulu järgnevat aastaks **163 976 eurot**. Oluline on tähele panna, et vastava lepingu saamise eelduseks on, et haiglas peab töötama psühhiaater, hetkel on kõikidel kabinettide omavatel haiglatel psühhiaatri leping, seega sellega seoses probleeme ei teki.

Tabel 4. Ravijuhtude prognoos

Kabinet	Ravijuhtude prognoos	arvu	Ravijuhtu keskmine maksumus	Summa
Lõuna-Eesti Haigla	253		77,53	19 615
Põlva Haigla	241		77,53	18 685
Valga Haigla	162		77,53	12 560
Ida-Viru Keskhaigla	778		77,53	60 318
Narva Haigla	681		77,53	52 798
Kokku	2 115		387,65	163 976

Taotluse lisaandmete kohaselt ei ole üldjoontes kabinetide tööga ravijuhude vähenemist teistes haiglates ette näha, kuna kabineti meeskonnad tegelevad paljus esmaste patsientidega, kes varasemalt pole üldse abi saanud. Vähenemiseks pakuti hinnanguliselt 1%-2%. Soome kogemus on, et raviasutuses hakkavad ravijuhud vähenema kolm-neli aastat pärast taolise keskuse ja kabinetide võrgustiku tööle hakkamist.

5. Teenuse mõju teenust osutavatele erialadele planeeritavatele rahalistele mahtudele ja seos teiste erialadega;

Seotud psühhiaatria erialaga.

6. Teenuse väär- ja liigkasutamise majanduslikud mõjud

Teenuse kodeerimine juhul kui tegelikkuses ei toimu meeskonna vastuvõtt.

7. Teenuse optimaalse kasutamise tagamise võimalikkus läbi kohaldamise tingimuste.

Kaaluda juba olemasolevate teenuste kohaldamise tingimuse muutmist või täpsustada uue teenuse sisu kohaldamise tingimuses.

8. Kokkuvõte

	Vastus	Selgitused
Teenuse nimetus	Laste psühhiaatrilise vaimse tervise meeskonna ambulatoorne vastuvõtt alla 19-aastasele isikule (meeskonnas 2 liiget: vaimse tervise õde ja sotsiaaltöötaja või vaimse tervise õde ja psühholoog)	
Ettepaneku esitaja	Eesti Psühhiaatrite Selts	
Teenuse alternatiivid	3015 ja 7606	
Kulutõhusus	Ei ole asjakohane hinnata	
Omaosalus	Puudub	
Vajadus	2115 ravijuhtu	
Teenuse piirhind	38,76 eurot	
Kohaldamise tingimused	Kaaluda juba olemasolevate teenuste kohaldamise tingimuse muutmist või täpsustada uue teenuse sisu kohaldamise tingimuses.	
Muudatusest tulenev lisakulu ravikindlustuse eelarvele aastas kokku	163 976 eurot	
Lühikokkuvõtte hinnatava teenuse kohta	Vajalik täpsustada ravijuhtu kirjeldus (sellest tulenevalt täpsustub ka teenuse kirjeldus), ravijuhtude prognoositav arv ja psühhiaatri supervisiooni korraldus. Kaaluda võimalust kasutada olemasolevaid teenuseid.	